

APEK

**Agencija za pošto in elektronske
komunikacije Republike Slovenije**

Stegne 7, p. p. 418

1001 Ljubljana

telefon: 01 583 63 00, faks: 01 511 11 01

e-naslov: info.box@apek.si, <http://www.apek.si>

davčna št.: 10482369

Številka: 38291-8/2008-18
Datum: 01.06.2009

Agencija za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije na podlagi 129. člena Zakona o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 13/2007-UPB1, 102/2007-ZDRad) in ob uporabi določb Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS št. 24/2006-UPB2, 105/2006-ZUS-1, 126/2007 in 65/2008), v zvezi s predlogom družbe T-2, družba za ustvarjanje, razvoj in trženje elektronskih komunikacij in opreme, d.o.o., Streliška cesta 150, 2000 Maribor, za rešitev spora z družbo Mobitel, telekomunikacijske storitve, d.d., Vilharjeva 23, 1537 Ljubljana, izdaja naslednjo

ODLOČBO

1. Predlog družbe T-2, družba za ustvarjanje, razvoj in trženje elektronskih komunikacij in opreme, d.o.o., Streliška cesta 150, 2000 Maribor, za rešitev spora z družbo Mobitel, telekomunikacijske storitve, d.d., Vilharjeva 23, 1537 Ljubljana, v zvezi s ceno zaključevanja klicev v omrežju družbe T-2, **SE ZAVRNE**.

2. Stroški v tem postopku niso nastali.

Obrazložitev:

Agencija za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije (v nadaljevanju: Agencija) je dne 09.12.2008 s strani družbe T-2 d.o.o., Streliška cesta 150, 2000 Maribor (v nadaljevanju: T-2) prejela predlog za uvedbo postopka reševanja spora. Kot je mogoče razbrati iz prejete vloge, gre za spor med predlagateljem in družbo Mobitel, telekomunikacijske storitve, d.d., Vilharjeva 23, 1537 Ljubljana (v nadaljevanju: Mobitel) in sicer zaradi cene zaključevanja klicev v mobilnem omrežju družbe T-2.

T-2 v svoji vlogi navaja, da je z Mobitelom dne 14.01.2008 sklenil pogodbo o medomrežni povezavi javnih mobilnih telefonskih omrežij št. 21/08 (v nadaljevanju: Pogodba). V prilogi 2 k Pogodbi je bila dogovorjena [REDACTED] cena zaključevanja klicev v javnih mobilnih omrežjih Mobitela in T-2 v vrednosti [REDACTED] EUR/min, ki se je v skladu s Pogodbo spreminjala v skladu s cenovnimi obveznostmi Mobitela, naloženimi z regulatorno odločbo Agencije št. 3824-14/2007-3 z dne 13.04.2007. Dne 09.10.2008 je T-2 Mobitelu poslal obvestilo o spremembi cen zaključevanja klicev v mobilno omrežje T-2 z dnem 01.12.2008 in sicer na vrednost [REDACTED] EUR/min. Mobitel je predlagano spremembo cene zavrnil z dopisom z dne

APEK

12.11.2008. T-2 v svoji vlogi poudarja, da lahko prosto oblikuje svoje cene, saj na upoštevem trgu »Zaključevanje govornih klicev v posamičnih javnih mobilnih telefonskih omrežjih (medoperaterski trg)« ni operater s pomembno tržno močjo in mu nista bili naloženi obveznosti cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva. T-2 v svoji vlogi še navaja, da na predmetnem upoštevem trgu nima cenovnih obveznosti ter da je določitev cene njegova diskrecijska pravica in Agenciji sporoča, da je najavljena sprememba cene v skladu s poslovno politiko T-2 ter je posledica spremembe elementov, ki vplivajo na oblikovanje cen.

Agencija je po proučitvi predloga za rešitev medoperaterskega spora v skladu s 130. členom Zakona o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 13/2007-UPB1 in 102/2007-ZDRad, v nadaljevanju: ZEKom) uvedla posredovalni postopek, katerega namen je, da se stranki medsebojno poravnata s sporazumom in pozvala Mobitel, naj se izjasni do navedb T-2. Mobitel je v svojem odgovoru št. 268/2009 z dne 07.01.2009 navedel, da sta Mobitel in T-2 ceno zaključevanja klicev v posameznem omrežju določila s Pogodbo ter da so bile cene sprva dogovorjene v višini [REDACTED] EUR/min in od 01.06.2008 dalje v višini [REDACTED] EUR/min. Mobitel je še navedel, da glede na s 01.06.20078 dogovorjeno znižanje cene zaključevanja klicev v omrežju T-2 za 15%, ne more sprejeti predloga za zvišanje cene na [REDACTED] EUR/min, kar bi pomenilo 52% dvig glede na tedanjo raven cen. Poleg tega je Mobitel navedel, da T-2 utemeljuje predlagano višjo ceno s spremembo elementov, ki vplivajo na oblikovanje cene. Ker pa so se po mnenju Mobitela omenjeni elementi v obdobju od januarja 2008 do maja 2008 spreminjali tako, da se je cena zaključevanja klicev v omrežju T-2 zniževala, se Mobitel ne more strinjati z navedbami T-2, da se omenjeni elementi v obdobju od junija 2008 do septembra 2008 gibali v obratni smeri in povzročili dvig omenjene cene. Mobitel je še navedel, da bi cena predlagana s stani T-2 pomenila uvedbo asimetričnih cen pri zaključevanju klicev v obeh omrežjih, asimetrija pa je lahko kot začasen ukrep v korist novega vstopnika na trg naložena samo s strani nacionalnega regulatorja, višina asimetrije pa mora biti utemeljena in časovno natančno opredeljena.

V zadevi je Agencija za dan 19.03.2009 razpisala posredovalni narok, vendar pa je Mobitel z dopisom št. 307/2009 z dne 11.03.2009 Agencijo obvestil, da nasprotuje uvedenemu posredovalnemu postopku in je Agencijo pozval, naj razpisani posredovalni narok prekliče in o zadevi odloči z izdajo odločbe, s katero naj zavrne neutemeljen predlog T-2 za določitev asimetrije med cenami zaključevanja klicev v omrežjih Mobitel in T-2. V skladu z navedenim je Agencija v zadevi uvedla postopek reševanja spora po 129. členu ZEKom in v zadevi za dan 27.03.2009 razpisala ustno obravnavo v skladu s 154. členom Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS št. 24/2006-UPB2, 105/2006-ZUS-1, 126/2007 in 65/2008; v nadaljevanju: ZUP). Mobitel je še dodatno pisno obrazložil svoje stališče v predmetni zadevi z dopisom št. 322/2009 z dne 25.03.2009, v katerem podaja tudi svoje videnje namena in ciljev ex-ante regulacije Agencije. Navedel je, da je za Mobitel povsem nesprejemljivo morebitno ukrepanje Agencije v smeri, ko bi del vstopnih stroškov T-2 moral pokrivati Mobitel z lastnimi prihodki. Tovrstni ukrep bi po mnenju Mobitela očitno kazal na to, da želi Agencija s svojim delovanjem vplivati na prihodnje tržne deleže operaterjev, morebitne tovrstne ambicije pa naj bi krepko presegale pristojnosti in namen ex-ante regulacije. Agencija mora po mnenju Mobitela s svojimi ukrepi preprečiti morebitno zlorabo tržne moči posameznega operaterja, nikakor pa ne pomagati pokrivati stroške novim ponudnikom na trgu.

Na ustni obravnavi sta stranki spora še dodatno obrazložili svoja stališča glede predmeta spora. T-2 je navedel, da je po njegovem mnenju z njegove strani predlagana cena znotraj okvirov, ki jih določajo priporočila ERG v zvezi s tem. Mobitel pa je navedel, da pri T-2 ne gre za novega vstopnika na trg, saj je na slovenskem trgu prisoten že več let, mobilna telefonija je le nova komponenta v njegovi ponudbi. Stroški T-2 za izgradnjo njegovega mobilnega

omrežja naj tako ne bi bili primerljivi s stroški drugih mobilnih operaterjev. Navedel je še, da T-2 pretežno uporablja omrežje Mobitela, kar je tudi njegov glavni strošek ter da je bila iz tega razloga racionalna tudi odločitev o dogovoru simetričnih cen zaključevanja klicev. Ker je sprememba cen bistveni element pogodbe, bi T-2 moral po mnenju Mobitela skladno z obligacijskim pravom utemeljiti okoliščine, ki utemeljujejo predlagano spremembo. T-2 je še dodatno navedel, da na predmetnem upoštevni trgu ni reguliran in da v zvezi z zaključevanjem klicev nima nobenih cenovnih obveznosti. V skladu z navedenim je po mnenju T-2 vsaka od pogodbenih strank Pogodbe prosta pri oblikovanju cen zaključevanja klicev. Navedel je še, da Pogodba določa, da lahko vsaka stranka predlaga novo ceno, Agencija pa odloči, če do tega dogovora ne pride. Pozdravil je tudi sklicevanje Mobitela na skupno stališče skupine ERG v zvezi s cenami terminacije. Ta namreč dopušča asimetrijo za nove vstopnike, če je izpolnjen vsaj en od treh navedenih pogojev, pri čemer naj bi T-2 izpolnjeval vse tri. Navedel je še, da se v obligacijskih razmerjih za presojo potrebnih ravnanj skladno z Obligacijskim zakonikom upoštevajo tudi poslovni običaji, pri čemer ima Mobitel s Si.mobilom še vedno asimetrično ceno, Si.mobil pa je na trgu že 10 let. Mobitel je še dodal, da splošna pravila obligacijskega prava ne dopuščajo spreminjanja cen z enostransko izjavo kot bistvenih pogodbenih elementov v dvostranskih razmerjih. Poleg tega naj bi bilo potrebno upoštevati razliko med vstopniki na trg, ki uživajo eno samo ugodnost, in tistimi, ki imajo teh ugodnosti več. Mobitel je še poudaril, da se do vseh operaterjev obnaša nediskriminatorno, in vsem zaračunava enake cene zaključevanja klicev, pri čemer pa se sam srečuje s protikonkurenčnimi ravnanji drugih operaterjev, ki izkoriščajo svoj monopol na trgu zaključevanja klicev. T-2 pa je še navedel, da je Splošni akt o določitvi upoštevni trgov jasen, za predmetni spor je relevanten zgolj en trg in da na navedeno ne more vplivati dejstvo, da T-2 ponuja tudi storitve ne drugih relevantnih trgov.

Glede na to, da je Agencija zadnjo vlogo Mobitela v predmetnem postopku prejela šele 26.03.2009 in tako do ustne obravnave T-2 ni imel dovolj časa za preučitev navedb v tej vlogi, je Agencija na ustni obravnavi družbi T-2 določila dodaten 8 dnevni rok, da se izreče o teh navedbah. V dopisu z dne 06.04.2009 je tako T-2 navedel, da soglaša z navedbo Mobitela, da stroški T-2 za izgradnjo omrežja niso primerljivi s stroški drugih mobilnih operaterjev. Stroški izgradnje 3G omrežja po mnenju T-2 nikakor niso primerljivi s stroški izgradnje 2G omrežja, temveč so občutno višji, saj je za izgradnjo 3G omrežja potrebna večja gostota baznih postaj. Poudaril je še, da T-2 v nacionalnem gostovanju uporablja samo osnovne storitve (govorne storitve in sms), ki jih Mobitel nudi kot 2G operater.

Agencija pa je nato zaradi nujne potrebe po ureditvi stanja na upoštevni trgu 7 »Zaključevanje govornih klicev v posamičnih javnih mobilnih telefonskih omrežjih (medoperaterski trg)« z začasnim ukrepom posegla na naveden veleprodajni trg. Tako je zaradi varstva konkurence in pravic uporabnikov dne 16.04.2009 izdala začasno odločbo št. 38294-1/2009-5 (v nadaljevanju: Začasna odločba), ki do izdaje odločbe na podlagi redne analize trga (oziroma najkasneje do 01.10.2009) celovito ureja cenovna razmerja na navedenem veleprodajni trgu. Začasna odločba tako poleg cen zaključevanja klicev v omrežjih ostalih slovenskih infrastrukturnih mobilnih operaterjev (Mobitel, Si.mobil in Tušmobil) ureja tudi veleprodajne cene zaključevanja klicev v javnem mobilnem telefonskem omrežju družbe T-2.

Agencija je dne 04.05.2009 od T-2 prejela dopis, v katerem ta Agencijo obvešča, da zahtevka za rešitev spora ne bo umaknil, saj v sporu naj še ne bi bilo v celoti odločeno. T-2 je navedel, da Začasna odločba sporno razmerje ureja od meseca aprila 2009 naprej, T-2 pa je zahtevo za rešitev spora vložil že konec leta 2008 ter da pričakuje, da bo APEK v predmetnem postopku reševanja spora določil ceno, ki bo veljala od dneva sprožitve postopka do 01.04.2009. T-2 je še navedel, da iz Začasne odločbe izhaja, da so bile cene, ki

jih je Mobitelu predlagal T-2 razumne, zato je Agenciji predlagal, naj odloči o ceni tako, kot je T-2 predlagal v zahtevi za uvedbo postopka (torej ████████ EUR/min).

K 1. točki izreka

Kot izhaja iz določb 9. člena ZEKom, se operaterji o medomrežnem povezovanju in operaterskem dostopu dogovarjajo sami pod pogoji, ki jih postavlja javnopravni regulatorni okvir na področju elektronskih komunikacij. Operaterji imajo tako pravico in dolžnost pogajati se o medomrežnem povezovanju in operaterskem dostopu (prvi odstavek 9. člena ZEKom), pri čemer se o tehničnih in komercialnih pogojih dogovorijo s pogodbo (drugi odstavek 9. člena ZEKom). Še dodatno pa so na podlagi tretjega odstavka 9. člena ZEKom tisti operaterji, ki jih agencija z regulatorno odločbo določi za operaterje s pomembno tržno močjo, dolžni pri sklepanju pogodb obravnavati vse operaterje enako (načelo enakega obravnavanja iz 24. člena ZEKom) ter pri tem ravnati transparentno (načelo preglednosti iz 23. člena ZEKom).

Pristojnosti Agencije v zvezi s sklepanjem pogodb o medomrežnem povezovanju in operaterskem dostopu so urejene v petem odstavku 9. člena ZEKom. Ta izrecno omejuje posege Agencije zgolj na primere, ko do sklenitve medoperaterske pogodbe ne pride zaradi nezmožnosti pogodbenih strank, da bi dosegle dogovor o tehničnih ali komercialnih pogojih povezave oziroma operaterskega dostopa. Ker je zaradi tovrstnih nesoglasij lahko ogroženo medomrežno povezovanje (ali operaterski dostop), to pa negativno vpliva na razvoj učinkovite konkurence na trgu, mora Agencija posredovati med operaterjema oziroma storiti vse, da se nesoglasja odpravijo ter da se posledično medoperaterska pogodba sklene. V tem okviru je Agencija pooblaščen, da na zahtevo ene izmed strank ali pa po uradni dolžnosti uvede postopek reševanja spora iz 129. člena ZEKom. Namen tega postopka je, da z zavezujočo odločbo uredi le tista vprašanja medomrežnega povezovanja oziroma operaterskega dostopa, glede katerih ni mogoče doseči soglasja med strankami.

Agencija ugotavlja, da je bila medomrežna povezava med omrežjema T-2 in Mobitel v celoti dogovorjena s podpisom Pogodbe dne 14.01.2008, v kateri je prišlo med obema operaterjema do soglasja o vseh pogojih medomrežnega povezovanja. Del Pogodbe so tudi določila o pogojih zaključevanja klicev v omrežjih T-2 in Mobitela, dogovorjena pa je bila tudi cena zaključevanja klicev v omrežju T-2. Navedena cena je bila tudi večkrat z dogovorom med T-2 in Mobitelom spremenjena z aneksi k Pogodbi. Iz navedenega izhaja, da je do dogovora med T-2 in Mobitelom o ceni zaključevanja klicev v omrežju T-2 prišlo, saj je bila cena določena v Pogodbi, ki sta jo podpisala oba operaterja in se je tudi izvajala (do vložitve zahteve za rešitev spora skoraj eno leto). Kot je razvidno iz predloga in nadaljnjih predlagateljevih navedb, je bil razlog za sprožitev tega spora predvsem nezadovoljstvo ene od strank s pogodbeno dogovorjeno ceno. Temu pa (glede na določbe 9. člena ZEKom) postopek reševanja spora ni namenjen. Namen postopka reševanja spora na podlagi petega odstavka 9. člena ZEKom je namreč odpraviti nesoglasja med operaterji, ki ovirajo sklenitev pogodbe medomrežnem povezovanju, ne pa spreminjanje pogodbeno dogovorjenih obveznosti, če operater po sklenitvi in začetku izvajanja pogodbe ugotovi, da mu dogovorjeno ne ustreza več. Če operater meni, da so se po sklenitvi pogodbe okoliščine spremenile do te mere, da bi bilo potrebno spremeniti tudi pogodbo, lahko v skladu s pravili obligacijskega prava zahteva spremembo pogodbe pred civilnim sodiščem. Prvi odstavek 129. člena ZEKom namreč jasno določa, da Agencija pri reševanju sporov ne posega v sodno pristojnost.

V kolikor pa predlagatelj opozarja na spreminjanje razmer na medoperaterskem trgu zaključevanja klicev, pa je treba ponovno pojasniti, da je Agencija zaradi nujne potrebe po ureditvi stanja na upoštevnom trgu 7 »Zaključevanje govornih klicev v posamičnih javnih mobilnih telefonskih omrežjih (medoperaterski trg)« z začasnim ukrepom posegla na naveden veleprodajni trg in je zaradi varstva konkurence in pravic uporabnikov dne 16.04.2009 izdala začasno odločbo št. 38294-1/2009-5, ki do izdaje odločbe na podlagi redne analize trga (oziroma najkasneje do 01.10.2009) celovito ureja cenovna razmerja na navedenem veleprodajnem trgu. Začasna odločba tako med drugim ureja tudi veleprodajne cene zaključevanja klicev v javnem mobilnem telefonskem omrežju družbe T-2. Tako je bil v točki I.5. Začasne odločbe T-2 na navedenem upoštevnom trgu določen za operaterja s pomembno tržno močjo, v točki I.6. pa je bila družbi T-2 naložena obveznost cenovnega nadzora, v okviru katere mora T-2 od vključno tekočega obračunskega obdobja (mesec april) dalje uveljaviti ceno za zaključevanje klicev v svojem javnem mobilnem telefonskem omrežju v višini največ 0,0785 EUR/min. To pa glede na ceno zaključevanja klicev, ki je bila z Začasno odločbo naložena Mobitelu (0,0523 EUR/min), pomeni da je bila T-2 naložena cena, ki za 50 % presega ceno Mobitela, oziroma je Agencija družbi T-2 do izvedbe redne analize predmetnega upoštevnega trga priznala asimetrijo v višini 1:1,5 v razmerju do cene Mobitela. Postopek reševanja spora po 9. oziroma 129. členu ZEKom pa prav tako ni namenjen temu, da bi operaterji v tem postopku spreminjali svoje z regulatornimi odločbami naložene obveznosti. Prav tako ne drži navedba T-2, da iz Začasne odločbe izhaja, da je bila cena, ki jo je predlagal T-2 v predmetnem postopku razumna in posledično sklepanje, da jo ima T-2 pravico uveljaviti za nazaj, torej od dneva vložitve predloga za rešitev spora. V Začasni odločbi namreč Agencija nikjer ni odločala o razumnosti cene, predlagane s strani T-2 konec leta 2008, temveč je z njo celovito uredila cenovna razmerja na slovenskem veleprodajnem trgu zaključevanja klicev v mobilnih omrežjih in operaterjem naložila primerne cenovne obveznosti na podlagi Analize upoštevnega trga 7 »Zaključevanje govornih klicev v posamičnih javnih mobilnih telefonskih omrežjih (medoperaterski trg)« s predlaganimi obveznostmi za potrebe izdaje začasnega ukrepa št. 38241-7/2009-4, ki jo je Agencija končala v aprilu 2009.

V skladu z navedenim je Agencija odločila tako, kot izhaja iz 1. točke izreka predmetne odločbe.

K 2. točki izreka

V tem postopku stroški niso nastali, zato je agencija odločila tako kot izhaja iz točke 2. izreka predmetne odločbe.

V skladu z drugim odstavkom 118. člena ZEKom so odločbe Agencije v upravnem postopku dokončne, zato zoper to odločbo ni pritožbe, je pa zagotovljeno sodno varstvo v upravnem sporu (119. člen ZEKom).

Pravni pouk:

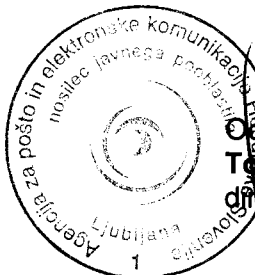
Zoper predmetno začasno odločbo je mogoče sprožiti upravni spor v roku 30 dni od njene vročitve. Upravni spor se sproži s tožbo, ki se vloži pri Upravnem sodišču Republike Slovenije v Ljubljani. Tožbo se lahko vloži neposredno pri sodišču ali pošlje priporočeno po

APEK

pošti. Tožba se vloži v treh izvodih, priložiti pa je treba to odločbo v izvirniku ali overjenem prepisu.

Postopek vodil:
Matej Podbevšek

Odgovorna oseba:
Tomaz Simonič
direktor

Vročiti:

- T-2 d.o.o., Streliška cesta 150, 2000 Maribor, osebno po ZUP;
- Mobitel d.d., Vilharjeva 23, Ljubljana, osebno po ZUP;